

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE”

Czas: 90 min (2 x 45 min), 30% czasu – część teoretyczna, 70% czasu – część praktyczna

Grupa odbiorców: uczniowie klas VIII szkoły podstawowej w grupach ok. 8 - 16 osobowych

TEMAT OGÓLNY WARSZTATU: **ZERO WASTE – ŻYCIE BEZ ŚMIECI**

CELE OGÓLNE WARSZTATU:

- Kształtowanie świadomości ekologicznej uczniów, związanej z właściwym gospodarowaniem odpadów
- Budowanie świadomości zagrożeń ekologicznych
- Kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich – odpowiedzialności społecznej i wrażliwości na potrzeby środowiska naturalnego
- Kształtowanie postaw właściwych w sytuacji zagrożenia kryzysem klimatycznym

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- zachowania człowieka zagrażające środowisku naturalnemu
- idea zero waste
- działania nastawione na wdrażanie idei zero waste do codziennego życia
- ochrona środowiska
- odpowiedzialne zakupy
- zagospodarowanie nieużywanych ubrań
- chemiczne i naturalne środki do sprzątnia

UCZESTNICZKA/UCZESTNIK:

- wyjaśnia pojęcie recykling, segregacja odpadów,
- prawidłowo segreguje odpady (tworzywa sztuczne, papier, szkło)
- wie, do czego można wykorzystać surowce wtórne,
- wie, i potrafi wytłumaczyć, co to jest recykling,
- zna hierarchię postępowania z odpadami,
- wie, w jaki sposób zapobiegać powstawaniu odpadu,

METODY NAUCZANIA:

- podające – prezentacja materiału wizualnego
- aktywizujące – burza mózgów, dyskusja
- rozmowa kierowana
- praca w grupach
- ćwiczenia praktyczne
- zadania manualne

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja (ilustracje, zdjęcia, informacje)
- szary papier
- markery do pisania na kartkach/szarym papierze
- samoprzylepne kartki
- karty pracy

Zadanie domowe:

- skórka cytryny
- cukier
- ocet spirytusowy

FORMY PRACY:

- praca z całym zespołem uczniów
- praca w grupach
- praca indywidualna

GLÓWNE ZAGADNIENIA PORUSZANE W CZĘŚCI TEORETYCZNEJ:

Powitanie uczniów przez osobę prowadzącą warsztat. Przedstawienie zasad pracy – sygnalizowanie chęci zabrania głosu, słuchanie siebie nawzajem, nieprzerywanie sobie wypowiedzi.

W części teoretycznej osoba prowadząca warsztat wprowadza pojęcia: życie bez śmieci - zero waste, recykling, upcykling. Przy pomocy prezentacji multimedialnej przedstawia definicje w/w pojęć w oparciu o ciekawe przykłady. Przedstawia zagadnienia z zakresu ochrony środowiska oraz prawidłowej segregacji śmieci. Zapoznanie uczestników warsztatu z:

- piramida „ZERO WASTE”, Bea Johnson (amerykańska eko aktywistka) – prekursorka idei Zero Waste
- dług ekologiczny,
- ślad węglowy,
- dzień długu ekologicznego,
- ślad ekologiczny ludzkości.

ZAŁOŻENIA I ELEMENTY CZĘŚCI PRAKTYCZNEJ:

Mały krok – duża zmiana (hasło przewodnie) – praca zespołowa:

Zadanie 1

Zero waste w codziennym życiu – uczestnicy w grupach losują przykłady sytuacji, w których mogą zastosować zasady „Zero Waste” (zakupy w supermarkecie, kosmetyki w łazience, wyrzucanie odpadów, podróże, jedzenie na wynos).

Każda z grup uczestników zgodnie z wylosowaną sytuacją musi stworzyć plan naprawczy, czyli 5 punktowy katalog zasad, które są zgodne z ideą „Zero Waste”

Zadanie 2

„nie daj się nabijać w butelkę” – uczestnicy warsztatu pracują w grupach, zadanie polega na uświadomieniu ekonomicznej różnicy pomiędzy ceną wody „kranówki” a wody kupowanej w plastikowych butelkach. Każdy z uczestników oblicza, na podstawie przybliżonej ilości wody, jaką wypija w ciągu dnia, jaką kwotę trzeba przeznaczyć na wodę butelkowaną, a jaką na wodę z kranu.

Zadanie 3

Jak oszczędzać wodę? – uczestnicy warsztatu w grupach wypracowują pomysły dotyczące pytania – Jak można oszczędzać wodę? Po 5-7 minutach liderzy poszczególnych grup prezentują pomysły, które należy zapisać na tablicy. Następnie, na podstawie zapisanych propozycji, cała grupa uczestników warsztatów przygotowuje „Kodeks Oszczędzania Wody”.

Zadanie 4

„Audyty szafy” – podczas zadania osoba prowadząca przedstawia kilka ciekawych faktów dotyczących rynku produkcji odzieży. Następnie zapisuje na tablicy pytania dotyczące zwyczajów uczestników związanych z ubraniami. Kilkoro uczestników warsztatu głośno odczytuje swoje odpowiedzi i na tej podstawie osoba prowadząca warsztat inicjuje dyskusję. Następnie uczestnicy są dzieleni na mniejsze grupy i każda grupa losuje jedno zadanie spośród: wyprzedaże garażowe, wymiany ubrań, biblioteka ubrań, drugie życie rzeczy – z koszulki zrób torbę.

Każda z grup tworzy plan działania wylosowanego zadania (termin, ogłoszenie, informację dla współmieszkańców, warunki wymiany czy wypożyczenia ubrań, itp.)

Zadanie 5

„EKO WYZWANIE” – osoba prowadząca warsztat dzieli uczestników na kilka grup i prosi każdą o przygotowanie krótkiej listy eko-wyzwań, które są możliwe do zrealizowania w najbliższym otoczeniu każdego z uczestników. Następnie liderzy poszczególnych grup odczytują pomysły i są one zapisywane na tablicy przez osobę prowadzącą. Następnie każdy z uczestników wybiera 3 spośród wszystkich pomysłów i przy pomocy przygotowanej Karty Pracy (zobowiązanie „Ja, (imię) zobowiązuję się do...”) wpisuje na swojej karcie wybrane eko-wyzwania.

Zadanie domowe: każdy z uczestników otrzymuje przepis na sporządzenie domowego środka do sprzątnia – octu ze skórek cytrusów. Osoba prowadząca warsztat omawia z uczestnikami sposób przygotowania środka do sprzątnia, uczestnicy przygotowują go w domu, pod okiem osoby dorosłej.

PODSUMOWANIE

Osoba prowadząca warsztat podsumowuje najważniejsze informacje i pyta, które elementy szczególnie zainteresowały/wzbudziły emocje wśród uczestniczek i uczestników warsztatu.

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE” – ZADANIE 1

Dzielimy grupę warsztatową na 5 mniejszych grup, z których każda losuje jedną z poniższych sytuacji:

ZAKUPY W SUPERMARKECIE

KOSMETYKI W ŁAZIENCIE

WYRZUCANIE ŚMIECI

PODRÓŻOWANIE

JEDZENIE NA WYNOS

Po losowaniu, prosimy uczestników o stworzenie „planu naprawczego”, czyli 5-punktowego katalogu zasad, które będą zgodne z ideą „ZERO WASTE”

KATOWICE

Zielony Budżet

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE” – ZADANIE 2

NIE DAJ SIĘ NABIĆ W BUTELKĘ 😊

Do picia wody nie trzeba chyba nikogo namawiać – wszyscy wiemy, że jest absolutnie niezbędnym elementem codziennego życia, i zdrowia.

Każdego dnia powinniśmy wypijać ok. 2,5 litra wody, i mam nadzieję, że co najmniej tyle wypijacie!

Jak spojrzymy na tę ilość przez pryzmat małych butelek, to dziennie przez nasze ręce powinno przechodzić ich aż 5. Średni cena takiej butelki to kwota pomiędzy 1,5 a 2 PLN, czyli dziennie wychodzi ok. 10 PLN. A miesięcznie ta kwota może wynieść ok. 300 złotych, i to już robi wrażenie, prawda?

A zastanawialiście się kiedyś, ile kosztuje liter wody z kranu? Sprawdźcie:

W Katowicach za 1 m³ wody trzeba zapłacić 5,82 zł. Czyli cena za 1 liter to

Czekam na Wasze obliczenia 😊

To teraz proszę, abyście zastanowili się, ile wody każdy z Was wypija dziennie i porównali – ile pieniędzy kosztuje Was kupowanie wody butelkowanej, a ile kosztuje picie wody z kranu?

Oczywiście, plan związany z pićm wody z kranu może wymagać pewnej inwestycji – butelki z filtrem. Taka butelka to wydatek ok. 30 zł. Ale to może zwrócić się nawet w przeciągu kilku dni! WARTO!!!

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE” – ZADANIE 3

KODEKS OSZCZĘDZANIA WODY

W pierwszej części naszego spotkania nie poświęciliśmy wiele czasu na omówienie problemu wody w kontekście ochrony środowiska. Z pewnością wielu z Was może powiedzieć, jakie zagrożenia możemy wymienić myśląc o zasobach wody na Ziemi.

(Zachęcamy uczestników do wymieniań haseł związanych z problemami dot. wody – zanieczyszczenia, susze, powodzie, itp.)

Następnie uczestnicy pracują w grupach.

Prosimy każdą z grup o przedyskutowanie pomysłów w temacie: jak możemy oszczędzać wodę? Po 5-7 minutach liderzy grup prezentują swoje pomysły, które osoba prowadząca może zapisać na tablicy/arkuszu papieru. Następnie, na podstawie pomysłów, cała grupa wybiera te najlepsze i wspólnie tworzy KODEKS OSZCZĘDZANIA WODY

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE” – ZADANIE 4

AUDYT SZAFY

Podczas zadania osoba prowadząca przedstawia kilka ciekawych faktów dotyczących rynku produkcji odzieży. Następnie zapisuje na tablicy pytania dotyczące zwyczajów uczestników związanych z ubraniami:

- jak często kupujesz ubrania?
- kupujesz ubrania w małych, lokalnych sklepach czy może wolisz sieciówki?
- co robisz z rzeczami, których już nie chcesz nosić?
- czy zdarza Ci się kupować ubrania używane?

Kilkoro uczestników warsztatu głośno odczytuje swoje odpowiedzi i na tej podstawie osoba prowadząca warsztat inicjuje dyskusję. Następnie uczestnicy są dzieleni na 4 grupy i każda grupa losuje jedno zadanie spośród: wyprzedaże garażowe, wymiany ubrań, biblioteka ubrań, drugie życie rzeczy – z koszulki zrób torbę.

Każda z grup tworzy plan działania wylosowanego zadania (termin, ogłoszenie, informację dla współmieszkańców, warunki wymiany czy wypożyczenia ubrań, itp.)

Kilka faktów dotyczących rynku produkcji odzieży:

- do wyprodukowania jednej koszulki z bawełny, czyli t-shirtu, potrzeba aż 2700 litrów wody, czyli tyle, ile przeciętny człowiek wypija w ciągu 30 miesięcy.
- do 2050 roku do wód trafią 22 miliony ton cząsteczek mikroplastiku z ubrań.
- zużycie ropy naftowej przy produkcji odzieży wyniesie w połowie wieku aż 300 milionów ton.
- rośnie popularność kupowania odzieży używanej. W Polsce powstają takie sklepy pod marką H&M i Auchan. I pewnie będą następni.

Źródło: green-news.pl

WYPRZEDAŻ GARAŻOWA

WYMIANA UBRAŃ

BIBLIOTEKA UBRAŃ

DRUGIE ŻYCIE UBRAŃ – Z KOSZULKI ZRÓB TORBĘ

KATOWICE

Zielony Budżet

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE” – ZADANIE 5

EKOWYZWANIE

JA, (imię), zobowiązuję się do...

Osoba prowadząca warsztat dzieli uczestników na kilka grup i prosi każdą o przygotowanie krótkiej listy eko-wyzwań, które są możliwe do zrealizowania w najbliższym otoczeniu każdego z uczestników. Następnie liderzy poszczególnych grup odczytują pomysły i są one zapisywane na tablicy przez osobę prowadzącą. Następnie każdy z uczestników wybiera 3 spośród wszystkich pomysłów i przy pomocy przygotowanej Karty Pracy (zobowiązanie „Ja, (imię) zobowiązuję się do...”) wpisuje na swojej karcie wybrane eko-wyzwania.

Ja,, zobowiązuję się do:

1 _____

2 _____

3 _____

Ja,, zobowiązuję się do:

1 _____

2 _____

3 _____

Ja,, zobowiązuję się do:

1 _____

2 _____

3 _____

KATOWICE

Zielony Budżet

SCENARIUSZ WARSZTATU „ZERO WASTE” – ZADANIE DOMOWE**Przepis na ocet ze skórek cytrusów:**

Na 1-litrowy słoik:

- skórki z cytrusów
- 2 łyżki cukru
- 3 łyżki octu spirytusowego
- letnia woda

Skórki włóż do słoika, dodaj cukier i ocet. Następnie całość zalej letnią wodą, zakręć słoik i mocno potrząśnij, aby składniki dobrze się wymieszały. Postaw słoik na ok. 2 tygodnie w ciemnym miejscu. Po tym czasie precedź płyn – weź sitko i przelej do innego, czystego i szklanego pojemnika.

Uzyskany płyn można używać od czyszczenia podłóg, mycia okien, umywalek i blatów kuchennych – wystarczy dodać go w ilości 2 łyżek do wiadra z ciepłą wodą.

POWODZENIA!!!**Przepis na ocet ze skórek cytrusów:**

Na 1-litrowy słoik:

- skórki z cytrusów
- 2 łyżki cukru
- 3 łyżki octu spirytusowego
- letnia woda

Skórki włóż do słoika, dodaj cukier i ocet. Następnie całość zalej letnią wodą, zakręć słoik i mocno potrząśnij, aby składniki dobrze się wymieszały. Postaw słoik na ok. 2 tygodnie w ciemnym miejscu. Po tym czasie precedź płyn – weź sitko i przelej do innego, czystego i szklanego pojemnika.

Uzyskany płyn można używać od czyszczenia podłóg, mycia okien, umywalek i blatów kuchennych – wystarczy dodać go w ilości 2 łyżek do wiadra z ciepłą wodą.

POWODZENIA!!!

Przepis na ocet ze skórek cytrusów:

Na 1-litrowy słoik:

- skórki z cytrusów
- 2 łyżki cukru
- 3 łyżki octu spirytusowego
- letnia woda

Skórki włóż do słoika, dodaj cukier i ocet. Następnie całość zalej letnią wodą, zakręć słoik i mocno potrząśnij, aby składniki dobrze się wymieszały. Postaw słoik na ok. 2 tygodnie w ciemnym miejscu. Po tym czasie przecedź płyn – weź sitko i przelej do innego, czystego i szklanego pojemnika.

Uzyskany płyn można używać od czyszczenia podłóg, mycia okien, umywalek i blatów kuchennych – wystarczy dodać go w ilości 2 łyżek do wiadra z ciepłą wodą.

POWODZENIA!!!

Przepis na ocet ze skórek cytrusów:

Na 1-litrowy słoik:

- skórki z cytrusów
- 2 łyżki cukru
- 3 łyżki octu spirytusowego
- letnia woda

Skórki włóż do słoika, dodaj cukier i ocet. Następnie całość zalej letnią wodą, zakręć słoik i mocno potrząśnij, aby składniki dobrze się wymieszały. Postaw słoik na ok. 2 tygodnie w ciemnym miejscu. Po tym czasie przecedź płyn – weź sitko i przelej do innego, czystego i szklanego pojemnika.

Uzyskany płyn można używać od czyszczenia podłóg, mycia okien, umywalek i blatów kuchennych – wystarczy dodać go w ilości 2 łyżek do wiadra z ciepłą wodą.

POWODZENIA!!!

ŹRÓDŁO: WWF POLSKA

EDUKACJA EKOLOGICZNA, ALE JAKA?

Dział Edukacji WWF Polska przygotował w maju 2020 badania ilościowe uczennic i uczniów z Polski na temat ich zachowań proekologicznych, ich wiedzy, postaw, a także tego, jak chcą się uczyć o przyrodzie i o wyzwaniach środowiskowych. **Otrzymaliśmy ponad 2000 odpowiedzi** (dokładnie 2170 w ciągu dwóch dni!). W ankiecie mogli wziąć uczniowie od 1. klasy podstawowej do ostatniej klasy szkoły ponadpodstawowej. Najchętniej podzielili się swoimi spostrzeżeniami siódmo- i ósmoklasiści (25% i 20,5%) oraz szósto- i piątoklasiści (19% i 11%), a co 8. głos oddali uczniowie szkół ponadpodstawowych. To oznacza, że **2/3 naszych ankietowanych to urodzeni pomiędzy 2005 a 2007 rokiem, czyli nastolatki w wieku 13-15 lat!**

CZYM SKORUPKA ZA MŁODU NASIĄKA?

Jak wyglądają ekodziałania u tak młodych na co dzień? 67% osób deklaruje, że segreguje odpady zgodnie z zasadami, 65% osób deklaruje oszczędzanie wody przy codziennych czynnościach (np. krótki prysznic, zakręcanie wody podczas mycia zębów, oszczędne zmywanie, picie kranówki). 56% młodzieży szkolnej mówi, że w domu nie wyrzuca się jedzenia, kupuje się mniej, wykorzystuje się resztki. Średnio 1 na 3 osoby zaznacza także inne czynności, takie jak naprawianie, wymienianie, przetwarzanie przedmiotów, starają się kupować z drugiej ręki, a także korzystają z transportu publicznego, nawet jeśli czasem dojazd samochodem byłby wygodniejszy oraz ograniczają podróże lotnicze – wybierają lokalną turystykę albo, jeśli muszą pojechać daleko, poszukują połączeń kolejowych lub autobusowych.

Według uczniów i uczennic trzy najbardziej ekologiczne i mające największy wpływ na ochronę środowiska to segregowanie odpadów (72,5%), niekupowanie produktów w plastikowych opakowaniach (54%) oraz ograniczanie zużycia wody (54%). To łączy się z wynikami z poprzedniego pytania i pokazuje przekonanie, że to, co sam robię w domu, ma bezpośredni i znaczący wpływ na środowisko.

CO NAJBARDZIEJ ZAGRAŻA PRZYRODZIE?

Ponad 60% naszych młodych ankietowanych za największe zagrożenie dla planety uważa brak dbałości o przyrodę. Na kolejnych miejscach znalazły się: palenie śmieci (54%), zanieczyszczenie wód/ścieki (53%), wycinki drzew/wylesianie (48%), smog (44%), marnowanie żywności (41%), odpady (40%), emisje CO₂ i innych gazów cieplarnianych (38%), pożary lasów i wypalanie traw (37,5%).

O CZYM CHCEMY WIEDZIEĆ WIĘCEJ?

Najciekawszymi tematami, które młodzież szkolna chce zgłębiać, to przede wszystkim takie zagadnienia, jak wytrzymałość planety i największe wyzwania dla środowiska (55%), a także zwierzęta, ginące gatunki i ich przystosowania do zmieniającego się świata (49%). 34% uczniów i uczennic chciałoby się dowiedzieć więcej o życiu w morzach i oceanach, a 33% o tym, jak różne gatunki są ze sobą połączone i jak człowiek od nich zależy. Najmniej atrakcyjną opcją do wyboru dla badanych nastolatków były tematy gleby i rolnictwa (17%).

I ONLINE, I DOŚWIADCZENIA

A w jaki sposób chcą się uczyć? Najbardziej chcą korzystać z internetowych angażujących form, takich jak **quizy (53%)**, ale też chcą rozumieć procesy w przyrodzie za pomocą prowadzenia **doświadczeń i badań (52%)**. Bardzo lubią również oglądać **filmy o treściach edukacyjnych (50%)**, a także grać w **gry symulacyjne (45%)**.

MASZ INTERNET, MASZ WIEDZĘ

Internet, co nikogo chyba nie zaskoczy, jest podstawowym źródłem informacji o świecie dla ponad 87% badanych. Telewizję zaznaczyło 64% uczniów i uczennic. Media społecznościowe jako źródło wiedzy to mocna reprezentacja: YouTube i Facebook – po 40%, Instagram – 35,5%. Szkoła jako źródło wiedzy o świecie jest zaznaczona przez co 3. osobę (34%), tuż za nią plasuje się TikTok, z którego pozyskuje wiedzę co 4. uczeń.

I CO DALEJ?

Dużo już wiemy – gdzie idziemy z tą wiedzą dalej? Przygotowujemy dla uczniów i uczennic program śródrocznej współpracy z WWF, w którym chcemy połączyć przyrodniczą wiedzę z innowacyjnymi formami edukacyjnymi i mediami społecznościowymi. Chcesz wiedzieć więcej? Zapisz się na **newsletter edukacyjny** i zaglądaj na stronę edukacja.wwf.pl, żeby być na bieżąco z naszymi projektami!

Autorka: Magdalena Noszczyk